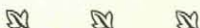

Dr. Broese van Groenou vertelt heel veel goeds van de mechanische eigenschappen van het populierenhout en Prof. Te Wechel vertelt hoe deze eigenschappen den peppel bruikbaar maken voor alles en nog wat.

Ten slotte nog een nuttig waarschuwend woord van Dr. Houtzagers, om toch vooral er op te letten, dat de kweker je niet opscheept met een minderwaardig ras.

Nog een bijzonder woord van lof voor de pentteekeningen in het hoofdstuk „Kankers”.

JAC. P. THIJSSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

De winter van 1939—1940. Het staat nu al vast, dat deze winter de strengste en langdurigste is geweest sinds meer dan een eeuw. Die van 1890—1891 is geslagen met vele vorstdagen, minimumtemperaturen etc. Daarbij komt nog, dat 1938—1939 een wel korteren maar toch flink strengen winter vertoonde, die ook zijn invloed deed gevoelen op de flora en fauna. We hebben daar te weinig van verteld.

Laat ons nu niet in dezelfde fout vervallen en onze verzameling van feiten eens vertoonen. Wat de fauna betreft hebben wij in de eerste plaats te letten op de gewervelde dieren, op de winterslapers en de half-om-half winterslapers (egel en eekhoorn), de vreterij van konijn, haas, ratten, muizen, herten. En het lot van den otter, die naast den fellen winter ook den fellen mensch te verduren had.

En dan de vogels! De ijzel was gelukkig niet van langen duur, maar de ijs- en sneeuwbedekking wel zeer ongewoon erg. Open water haast nergens dan aan zee en in het getijdegebied van de stroomen. Gelukkig viel de winter zoo vroeg in, dat veel vogels nog trekdrift genoeg hadden en zich bijtijds uit de voeten maakten. Welke? Andere bleven, om hier te verhongeren. Welke? Het lot der ganzen trok een oogenblik de algemeene aandacht. Werden alle besvruchten opgegeten? Waagden dieren zich aan ongewoon voedsel? Hebben menschen de wintervogelvoeding uitgebreid en verbeterd? Is er op eenigszins groote schaal iets gedaan voor de watervogels? Welke soorten leden groote sterfte? Hoe ging het met nachtverblijven? En met zang? Welke invloed had de winter op den vischstand?

En de overwinterende insecten, zoowel volwassene als poppen en larven? De eieren on-aantastbaar?

Wat de flora betreft, 1938—1939 had al voldoende aangetoond, dat de echt-inheemsche planten dien winter opperbest konden doorstaan; zelfs de meeste kiemplanten van den herfst en de vaste planten, die reeds in November hun nieuw lot boven den grond hadden gebracht, o.a. mijn vriend de Aaronskelk. Hoe zal dat nu uitpakken? De twijfelachtig inheemschen, zooals de Gaspeldoorn of zij die hier dicht bij hun Noordgrens staan, zooals de bezembrem, vrozen toen sterk in of zelfs heelemaal dood. Mijn gaspeldoorns herstelden zich met nieuw lot en ik ben nu wel benieuwd naar wat daarmee gebeurd is.

De sierplanten doorstaan nu een flinke proef op winterhardheid. Laat ons daarvan ook iets vertellen en daarbij goed letten op standplaats en individualiteit.

Ik wil er nog even aan herinneren, dat de winter van 1938—1939 werd gevolgd door een rijke ontwikkeling van blad en bloem bij de boomen en heesters. Natuurlijk kunnen daar ook andere oorzaken bij in het spel geweest zijn. Laat ons dus ook daar op letten in de nu komende maanden.

JAC. P. THIJSSSE.

Veranderen of niet? De laatste alinea van wat de Heer J. HEIMANS schreef op p. 288 van deze jaargang heeft mij wel zeer getroffen: „Wat de Nederlandsche namen betreft, houden wij ons streng aan de naamlijst door de Commissie voor Nederlandsche Plantennamen opgesteld in 1906 e.v. De daardoor te verkrijgen eenheid en onveranderlijke vastheid is ons meer waard dan toepasselijkheid. Ieder die tegenwoordig de moeilijkheden ondervindt, veroorzaakt door het voortdurend veranderen van Latijnsche namen, zal dit met ons eens zijn”.

Naar ik hoop, wil de redactie ook een plaatsje inruimen voor de opvatting van iemand, die een andere mening heeft. Natuurlijk ben ik het er mee eens, dat getracht moet worden naar eenheid en vastheid van namen en wil voor de Nederlandse namen ook de lijst der Commissie als grondslag nemen. Het is echter m.i. een grote fout, deze lijst als onveranderlijk en onverbeterlijk te aanvaarden, want al spoedig bleek, dat er minder geschikte en zelfs foutieve namen bij waren. Ik herinner b.v. aan Papegaaienkruid voor *Amaranthus retroflexus*, welke onbegrijpelijke naam verstaanbaar wordt als men ziet, dat in de oude werken *Am. tricolor* zo werd genoemd. LEONARD A. SPRINGER heeft, naar ik meen, ook ergens kritiek op deze lijst geïntendeerd, terwijl men in de lijst van de

Ned. Boschbouwvereniging ook tal van afwijkende namen zal ontmoeten. Eenheid is er dus nog niet, en het is m.i. beter, de lijst te verbeteren, dan voortaan maar met de minder geschikte namen te blijven voortsukkelen. Is dit een kwestie van uitsluitend Nederlands belang, anders staat het met de Latijnse namen. Daarvoor bestaat een Internationale Commissie, die om de 5 jaren bijeenkomt en de resultaten van onderzoek en kritiek bespreekt. Waar men meer dan 200 jaar geheel willekeurig met de Latijnse namen heeft omgesprongen, valt het niet te verwonderen, dat er heel wat te verbeteren is, en dat dit niet geschieden kan in de loop van een tiental jaren. Vandaar, dat we tegenwoordig in een tijdperk van overgang verkeren, waaruit langzamerhand door voortdurend overleg de gewenste eenheid zal tot stand komen. Nu kan men natuurlijk wachten, tot die eenheid er is; maar hadden onze voorgangers er ook zo over gedacht, dan spraken we nu nog van *Tussilago Petasites*, *Geranium Cicutarium*, *Ophrys Monorchis*, *Thlaspi Bursa pastoris*, *Galeopsis Galeobdolon*, *Serapias latifolia* en dergelijke antiquiteiten meer. Het is veel beter, de veranderingen aan te nemen, al moet men een enkele keer zo'n verandering later weer herroepen. Zo denkt men er in andere landen ook over. Waar tegenwoordig tal van stukken, door Nederlanders geschreven — vooral op het gebied der sociologie — in het buitenland gelezen worden, maken we ons belachelijk met die verouderde benamingen. De moeilijkheden, verbonden aan het gebruik der nieuwe namen, worden m.i. voldoende ondervangen door in de flora's bij een veranderde naam steeds de gebruikelijke tussen haakjes te zetten.

W. H. WACHTER.

Wij zijn den Heer WACHTER dankbaar voor zijn opmerkingen; maar ik ben het niet met hem eens.

De Nederlandsche namen zijn destijds (1906) gekozen door een Commissie van de flora-schrijvers in Nederland met de eenige uitgesproken bedoeling éénheid te brengen in de Nederlandsche namen. Dit doel is voor de wilde phanerogame planten ook tot op groote hoogte bereikt, zeer ten gerieve van de talloze plantenliefhebbers, die Nederlandsche namen gebruiken.

Doordat de schrijvers van flora's, leerboeken en populaire geschriften zich met opoffering van eigen preferentie en locale voorliefde streng aan die afspraak hebben gehouden, zijn die namen langzamerhand vast ingeburgerd. Wij mogen ons daarom thans wel zesmaal bedenken, alvorens zonder noodzaak ieder op eigen gelegenheid daaraan te gaan veranderen. Bij werkelijk erkende noodzaak zal het niet onmogelijk zijn wederom eenstemmigheid te verkrijgen. Meer of mindere toepasselijkheid van een naam is altijd relatief en subjectief en geeft geen voldoende noodzaak tot veranderen.

Met groote nadruk beweer ik daarom „eenheid en onveranderlijke vastheid (van namen) is méér waard dan toepasselijkheid”.

Het streven naar toepasselijkheid verleidt tot het samenstellen van namen, die eigenlijk beschrijvingen zijn (zoals de praec-Linnaeansche Latijnsche namen). Dit is de klip, waarop zooveel goed bedoelde en ernstige pogingen gestrand zijn, zoals die voor de Vetplanten in van LAREN's Verkade-album toch eigenlijk, ondanks de er aan bestede zorgen en ondanks de erkende behoefte aan Nederlandsche namen, mislukt moet heeten.

De beste namen zijn dezulke, die niet trachten behalve naam ook beschrijving te zijn, dus namen zonder bijbeteekenis, of waarvan de oorspronkelijke „beteekenis” verloren is gegaan: *klaver*, *hondsdrif*. Zulk een naam verwekt bij den hoorder of lezer onmiddellijk en niet langs een omweg de herinnerings-voorstelling van het bedoelde object!

De Commissie van 1906 heeft dan ook weldoordacht en met recht zoo weinig mogelijk namen gemaakt, maar namen gekozen uit de bestaande, al waren die ook misschien wat ouderwetsch en weinig toepasselijk.

„Foutief”, zoals de heer WACHTER zegt, kan een naam moeilijk wezen. De eenige fout, die men een naam als zoodanig kan aanwrijven is, dat het geen naam is, d.w.z. dat het niet mogelijk is een afspraak te maken, krachtens welke dat woord dient om het bedoelde object aan te duiden.

Bij de Latijnsche namen ligt de zaak inderdaad anders . . . dan de heer WACHTER en precies zooals ik het zou willen (voor de Nederlandsche namen). Immers daar slikt men jarenlang al de ellende van herhaalde veranderingen, om te komen tot de „eenheid en onveranderlijke vastheid”, die wij voor de Nederlandsche namen nu al hebben. Daar is een Commissie aan welker beslissingen krachtens Congresbesluit bindende kracht wordt toegekend. Dat die Commissie niet in luttele jaren die eenheid kan bereiken, zooals onze Commissie van 1906, is te verklaren, ten eerste, doordat het om een zooveel grootter aantal namen gaat, maar vooral, doordat men zich daar gebonden heeft aan de prioriteitsregel en andere nomenclatuurregels. Daartoe was bij het vaststellen van de Nederlandsche namen gelukkig geen aanleiding.

De Latijnsche namen, die de heer WACHTER hierboven aanhaalt, als afschrikwekkend voorbeeld van „antiquiteiten” zijn niet gelukkig gekozen. Dit zijn immers grootendeels namen, die veranderd zijn door het opsplitsen van geslachten, en het steeds verder opsplitsen van genera (en soorten) ten gevolge van scherper systematisch onderzoek is niet iets, dat na een periode van

overgang tot een eind zal komen. Dit geeft dus één oorzaak, waardoor Latijnsche namen veranderen en zullen blijven veranderen. Een tweede oorzaak is het toepassen van de — ook nog niet heelemaal vaststaande — nomenclatuurregels, vooral van de prioriteitsregel: de oudst gegeven naam (na een vastgesteld jaartal) is de geldige (mits die overigens voldoet aan de vastgestelde regels). Door het bestudeeren van oude geschriften, komt zoo nu en dan een oudere naam aan het licht, die de nieuwere moet vervangen en de nieuwste moet worden.

Het is zeker juist, dat men zich bij botanische publicaties van internationale beteekenis moet houden aan de volgens internationale nomenclatuurregels vastgestelde Latijnsche namen; echter tot ondubbelzinnige eenheid komt men daardoor ook nog maar zoo niet! Een enkel willekeurig gegrepen voorbeeld uit het gebied van de sociologie:

In de bekende „Vegetationsskizze von Ameland” door BRAUN-BLANQUET en DE LEEUW (1936) citeeren de schrijvers (blz. 365) een lijstje van duinplanten naar VAN SOEST aldus: *Cerastium tetrandrum*, *C. subtetrandrum*, *Stellaria pallida*, *Taraxacum erythrospermum*.

Van deze vier namen zal men de drie laatste vergeefs zoeken in onze flora's, ook in die van HEUKELS-WACHTER, die toch de moderne namen geeft met de gangbare synoniemen. Dat komt, doordat deze drie namen geen soorten in de zin van een schoolflora aanduiden, maar ondersoortjes, waarvoor volstrekt niet zonder meer is te constataren, of de hier gebruikte namen wel officieele geldigheid hebben!

Het is nu eenmaal niet anders: wie tegenwoordig wetenschappelijke botanische publicaties wil bestudeeren, is gedoemd van talloze planten méér dan één Latijnsche naam te kennen. Des te meer klemt mijn betoog: laten wij ons bij de Nederlandsche namen, die uiteraard voor binnenlandsch gebruik en voor meer populaire geschriften bestemd zijn, niet zonder dwingende noodzaak diezelfde moeilijkheid op de hals halen en zulk een dwingende noodzaak is niet te construeeren uit minder toepasselijk of slecht gekozen zijn van een naam. J. HEIMANS.

Opvallend gedrag van aardhommel. De laatste zomer vloog een hommelmokingin door het geopend venster ons schoollokaal binnen. Natuurlijk voelde zij zich als een kat in een vreemd pakhuis; het dier vloog her- en derwaarts tot het opeens de wandkaart van Ned. Indië in 't oog kreeg. Aangelokt door de felrode stippen, die de plaatsen aanduiden, begon het dier een tocht langs de wandkaart, waarbij vele van de „plaatsen” even werden aangedaan, de botsinkjes met de kaart waren voor de leerlingen duidelijk waar te nemen. Een ongewild bewijs, dat hommels bij hun bloemenbezoek aangelokt worden door de kleur van de bloemen. In dit geval kon de geur geen rol spelen.

Biezelinghe.

B. J. J. R. WALRECHT.

Eikenblad-vlinder. Verleden zomer ontving ik van den Heer Ceton een gedeelte van een legsel eieren van het Eikenblad, *Gastropacha quercifolia* L. Den 18den September schreef hij mij, dat al zijn rupsen, $\pm$ 3 cm groot, al weinig of niet meer aten en overwinteren gingen. Deze rupsen gedroegen zich dus geheel normaal.

Mijn kweekje verliep echter geheel anders. Mijn rupsen waren half September alle reeds volwassen en grootendeels verpopt. Begin November verschenen de eerste vlinders. Een 5-tal uit onbeschadigde cocons was goed ontwikkeld.

Ik vermoed, dat deze afwijkende ontwikkeling een gevolg is geweest van het voederen met blad van *Salix alba*. Een andere verklaring weet ik er niet voor. Wie wel?

Driehuis.

L. H. VAN BERK.

Kwikstaart in den winter. Onze chauffeur zag 19 Jan. '40 een Witte Kwikstaart onder Oost Capelle. $\pm$ 2 uur. Denzelfden dag zag ik een idem te Middelburg Abdij Plein om 3 uur. Het vroor 5 gr. C., bijna geen sneeuw.

R. C. WICHERS WIERDSMA.

AANGEBODEN :

Verkade albums: Paddestoelen, Vetplanten, Bloemen en haar vrienden, Cactussen, Kamerplanten, Texel, Zeewater-aquarium, de Bonte wei, de Vecht, Zuiderzee, Mijn aquarium, Zomer, Herfst en Winter a f 2.25.

Adres: I. F. A. VAN ELK, Balijelaan 58, Utrecht.

Dr. P. G. Buekers: Onze kevers f 1.—. Dr. G. J. Stürcke: Mikroskopisch onderzoek van voedings- en genotmiddelen f 0.50. Dr. G. v. Rijnberk: Physiologische brieven f 0.60. Emma Sluiter, arts: De menselijke voeding f 0.60. Dr. G. v. Rijnberk: Leiddraad voor het physiol. practicum f 1.10. Reitter: Fauna Germanica: Käfer f 12.—. Heukels: Geïll. schoolflora 1924 f 2.50. Dr. Fenge Mrozek-Wahl: Coleoptera (Carabidae), Teil 7 aus „Die Tierwelt Deutschlands” f 4.50. Alles Franco. Binnen 8 dagen geen antwoord, dan verkocht.

Adres: J. TEUNISSEN, Ringbaan Oost 182, Tilburg.